HISTORIALLINEN AIKAKAUSKIRJA

109. vuosikerta
Julkaisijat Suomen Historiallinen Seura ja Historian Ystäväin Liitto
Päätoimittaja: Marko Lamberg
Toimitussihteeri: Veikko Kallio
Toimittajat: Juhana Aunesluoma, Seija Jalagin, Anu Lahtinen, Marko Tikka
Hallitus: Jukka Tarkka (pj.), Pauli Kettunen (vpj.), Christian Krötzl,
Tuomo Lappalainen, Markku Peltonen, Harri Rinta-aho
Ulkoasu: Heikki Kalliomaa

Historiallisen Aikakauskirjan artikkelit ovat läpikäyneet tieteellisen vertaisarvioinnin.

pro.tsv.fi/haik ■ ISSN 0018-2362

SISÄLLYS

Suuntaviivoja

Marko Lamberg, Vastuusta on helpompi puhua kuin sitä kantaa 121

Väkivalta ja moraali

Vesa Vares, Kansallissosialistinen Saksa ja pohjoismainen moraali. Katsaus ruotsalaisen ja suomalaisen tutkimuksen uusiin suuntauksiin 124

Anna-Leena Perämäki, Päiväkirja, juutalaisvainot ja aika. Hélène Berrin ja Anne Frankin päiväkirjoista välittyvä suhde aikaan 138

Aleksi Mainio, Jaalan pyöveli ja sisällissodan väkivallasta käyty keskustelu 153

Kolumni

Markku Mattila, Vastuu joukkotuhosta 169

Vastuun teoriat

Eero Kaila, Teot, luonne ja kansalaisuus. Nykyfilosofian tulkintoja Aristoteleen vastuukäsityksestä 171

Heikki Saxén, ”Ei ole muuta pelättävää kuin pelko itse”. Judith Shklarin pelon liberalismi ja vastuunkanto aatehistoriallisena kysymyksenä 180

Innovaatio

Mikko Huhtamies, Kelluvat armeijat. Saaristolaivojen käyttöönotto Suomenlahdella 188

Itsenäisyys

Niko Kannisto, Itsenäisyyden käsite ja tulkinnat sosiaalidemokraattisessa liikkeessä vuosina 1918–1924 203

Syväluotaus

Päivi Salmesvuori, Naisten monenlaiset historiat 219

Arvosteluja

Kari Tarkiainen, Ruotsin Itämaa. Esihistoriasta Kustaa Vaasaan. Suomen ruotsalainen historia 1 *(Aino Katermaa)* 223

Kustaa H. J. Vilkuna, Katse menneisyyden ihmiseen. Valta ja aineettomat elinolot 1500–1850 *(Riitta Miettinen)* 225

Maija Mäkikalli ja Riitta Laitinen (toim.): Esine ja aika. Materiaalisen kulttuurin historiaa *(Pirjo Korkiakangas)* 227

Elise Garritzen, Lähteiden lumoamat. Henry Biaudet, Liisi Karttunen ja suomalainen historiantutkimus Roomassa 1900-luvun alussa *(Kirsi Salonen)* 229

Niko Huttunen, Raamatullinen sota. Raamatun käyttö ja vaikutus vuoden 1918 sisällissodan tulkinnoissa *(Esko Hartikainen)* 231

Pekka Gronow & Christiane Hofer (toim.): The Lindström Project. Contributions to the history of the record industry *(Marko Tikka)* 232

Tuomas Tepora, Lippu, uhri, kansakunta. Ryhmäkokemukset ja -rajat Suomessa 1917–1945; Sinun puolestas elää ja kuolla *(Irma Sulkunen)* 233

Antero Holmila, Holokausti. Tapahtumat ja tulkinnat *(Eero Kuparinen)* 235

Lasse Vihonen, Radio sodissamme 1939–1945 *(Marko Tikka)* 237

Seppo Keränen, Ehdollinen demokratia. Urho Kekkonen ja työmarkkinapolitiikka *(Tapio Bergholm)* 237

Tapio Koskimies, Puolustuskykyinen valtio vai Ruotsin hälytyskello? Suomen sotilasstrateginen asema kylmän sodan alkuvuosien asiantuntija-arvioissa *(Juhana Aunesluoma)* 239

Maija Urponen, Yli kaikkien rajojen? Helsingin olympialaiset ja Armi Kuusela kansainvälisyyden kynnyksellä *(Maarit Leskelä-Kärki)* 240

Tiedemaailma

Hannu Salmi, Veikko Litzen in memoriam 243

Janne Virkkunen Historian Ystäväin Liiton puheenjohtajaksi 244

Päivi Skyttä, Karjala-tietokanta tienristeyksessä 245

Naisten rooli historiassa 246

Kirjoittajat 246

Notes on the contents 247

Kansi: Anne Frank. AP / Lehtikuva.